

Měsíčník Rekodifikace & praxe: Otázky - odpovědi

eFocus

Časopis Rekodifikace & praxe přináší vedle odborných statí také odpovědi na čtenářské dotazy vztahující se k rekodifikační problematice. Z posledního zářijového čísla pro vás vybíráme:

Jsme dva společníci s. r. o. a oba jsme již poměrně pokročilého věku. Abychom předešli případným sporům našich dědiců při řízení společnosti, rozhodli jsme se ve společenské smlouvě omezit přechod obchodního podílu na dědice. Nyní se ale bojíme, aby v případě smrti jednoho z nás nemohlo dojít při vypořádání dědiců k faktickému ukončení činnosti společnosti, pokud by vypořádací podíl byl nad aktuální finanční možnosti společnosti, neboť ten se počítá z vlastního kapitálu společnosti, který ale nemusí být tvořen penězi nebo snadno likvidním majetkem. Dále bychom rádi věděli, jak vlastně společnost může s podílem, jež je předmětem vypořádání a který se nedědí, naložit.

Na dotaz odpovídá: **JUDr. Mgr. Michal Pospíšil, Ph.D.**, advokát v Praze, pedagog na Metropolitní univerzitě v Praze a Národním institutu vzdělávání v Praze

Pokud společenská smlouva neumožňuje přechod obchodního podílu na dědice, dochází v případě smrti dědice k zániku jeho podílu, resp. vzniká podle § 212 odst. 1 z. o. k. tzv. uvolněný podíl, který ale nepřechází do majetku společnosti (tzn., že společnost není jeho vlastníkem).

Ve vašem případě se jedná o podíl, jehož převod či přechod je vyloučen. Společnost nesmí podle § 212 odst. 4 z. o. k. vykonávat práva a povinnosti, která jsou s uvolněným podílem spojena, ale je povinna s uvolněným podílem nakládat jako zmocněnec. S uvolněným podílem pak společnost musí nějak naložit, nemůže si jej ponechat. Rozhodnout o tom přísluší společníkům na valné hromadě (kdy usnesení musí přijmout nejméně dvěma třetinami hlasů všech společníků a jejich rozhodnutí musí mít formu notářského zápisu). Společnost má dvě možnosti, jak s takto uvolněným podílem naložit:

- jednak může dojít k přechodu uvolněného podílu na zbývajících společníků (za poskytnutí protiplnění nejméně ve výši vyplaceného vypořádacího podílu),
- nebo se o vklad bývalého společníka sníží základní kapitál společnosti.

Společnost o tomto musí rozhodnout ve lhůtě do jednoho měsíce ode dne vyplacení vypořádacího podílu. Pokud společnost tuto povinnost nesplní, může ji soud i bez návrhu zrušit. V praxi však tento krok soudu není příliš obvyklý. Pokud uvolněný podíl přejde na společníka, tak může tento podíl nabýt buď samostatně vedle svého dosavadního podílu (pokud to společenská smlouva dovoluje), nebo se spojí s původním podílem (což je vhodnější).

Dále je při zániku společníka bez dědice nutné určit výši vypořádacího podílu ke dni zániku jeho účasti ve společnosti a po jeho určení musí společnost dědice vyplatit. Vypořádací podíl se stanoví ke dni zániku účasti společníka ve společnosti (nebo podle toho, jak to stanoví společenská smlouva) a jeho výše se zjistí z vlastního kapitálu společnosti zjištěného z účetní závěrky (ať již řádné, mimořádné nebo mezitímní) sestavené k tomuto dni.

Je třeba upozornit, že do vlastního kapitálu se počítá veškerý majetek společnosti včetně i tzv. nerozděleného zisku z minulých let (na což se v praxi často zapomíná), pokud ten nebyl nějak „utracen“, např. na investice, zboží, suroviny či provozní věci, jako nábytek nebo automobily. Vlastní kapitál v sobě zahrnuje také dluhy společnosti (úvěry a půjčky, neuhrazené faktury, neuhrazené odvody státu apod.), resp. se o ně snižuje. Pokud tedy společnost bude mít např. nějaký dluh za služby jí poskytnuté nebo z titulu půjčky (i za společníkem), vedený v účetnictví, sníží se o tento dluh i výše vypořádacího podílu. Pokud tedy „zbyl“ ve společnosti nějaký nerozdělený zisk, počítá se i ten do vlastního kapitálu a osoba, jež má nárok na vypořádací podíl, má nárok, aby byl do jejího podílu zahrnut i nerozdělený zisk.

Mohlo by tak při vypořádání podílu dojít k tomu, že se bude muset „rozprodat“ majetek společnosti, aby jej bylo možné vyplatit. Bylo by tedy vhodnější, aby byl nerozdělený zisk dostatečně včas buď vyplacen společníkům (je ale nutné jej zdanit), nebo aby jej společnost použila při svém podnikání.

Při určení výše vypořádacího podílu je ale nutné vzít v úvahu fakt, že pokud se reálná hodnota majetku společnosti liší od údajů zjištěných z účetní závěrky, tak výše vypořádacího podílu vychází z reálné hodnoty majetku snížené o výši dluhů vykázaných v dané účetní závěrce.

Aby se předešlo možným sporům ohledně výše vypořádacího podílu, může společenská smlouva určit jiný vhodný způsob jeho určení. Nicméně podle aktuálně dostupné judikatury musí být vypořádací podíl vždy určen poctivě, tedy tak, aby hodnota vypořádacího podílu odpovídala reálné hodnotě majetku společnosti připadající na podíl. Bude tedy velmi náročné určit ve společenské smlouvě způsob jejího výpočtu, aby byla dodržena kritéria poctivosti vypořádání, která jsou proměnná v čase. Je tak možné, že se v průběhu existence společnosti bude muset společenská smlouva často za tímto účelem měnit, aby způsob určení vypořádacího podílu odrážel aktuální stav hospodaření společnosti a aby se předešlo sporům o to, jaká je skutečná hodnota majetku společnosti. Není ale možné uvažovat o tom, že by společenská smlouva byla upravena např. tak, že se nerozdělený zisk nebo jiný majetek nebude brát v úvahu při stanovení výše hodnoty vypořádacího podílu. Pro zmírnění dopadu na hospodaření společnosti a jejího cash-flow při vyplacení vypořádacího podílu, je možné ve společenské smlouvě stanovit, že se bude vypořádací podíl vyplácet po částech, aby se předešlo jeho jednorázové výplatě.

Vypořádací podíl je společnost povinna určit bez zbytečného odkladu, co byla z účetní závěrky zjištěna jeho hodnota, pokud společenská smlouva neurčuje konkrétní termín. Vypořádací podíl se vyplácí neprodleně po zjištění jeho výše, a to v penězích. Společenská smlouva může určit také jiný způsob jeho úhrady (např. ve zboží, v cenných papírech, nemovitostech či provozním majetku společnosti apod.), stejně jako může stanovit i určitý termín výplaty – nejpozději je nutné jej vyplatit do deseti let (jinak by to bylo v rozporu s dobrými mravy).

K tomu se považuje za vhodné upozornit, že se nelze platně předem vzdát práva na vypořádací podíl a nelze ani ujednat ve společenské smlouvě, aby sama společnost rozhodovala o tom, co dědic dostane v rámci vypořádání.

Nad uvedené se doplňuje, že je možné uzavřít podle § 2063 obč. zák. darovací smlouvu pro případ smrti, kdy dárce daruje svůj obchodní podíl druhému společníkovi ke dni své smrti, kdy se obchodní podíl soustředí v rukách zbývajících společníků. Takovýto dar nelze ale nikdy odvolat (oproti darům za života, které je možné odvolat za určitých podmínek). Uvedený krok ale patrně eliminuje i tzv. nepominutelné dědice zemřelého společníka z jakéhokoli práva na majetek ze společnosti.

Rovněž by bylo možné zřídit tzv. odkaz podle § 1594 obč. zák., kterým by společník svůj podíl odkázal druhému společníkovi. Tento společník se nestává dědicem, tedy ani účastníkem dědického řízení a nemůže tak ani převzít případné dluhy dědictví a nečeká ani na výsledek dědického řízení. Každému

z dědiců ale musí zůstat z hodnoty dědictví alespoň čtvrtina, která není odkazy zatížená. dy se zastavením má být jiná než v případě převodu.

Časopis Rekodifikace & praxe přináší vedle odborných statí také odpovědi na čtenářské dotazy vztahující se k rekodifikační problematice. Na webových stránkách [časopisu](#) lze najít všechny otázky, které byly v rámci časopisu zodpovězeny vybraným týmem předních odborníků na dané oblasti práva. Máte-li tedy i vy konkrétní dotaz, zašlete jej na e-mailovou adresu rekodifikace-dotazy@wolterskluwer.cz.

Časopis Rekodifikace & praxe si můžete objednat >>> [zde](#).
nakladatelství Wolters Kluwer

© EPRAVO.CZ – Sbírka zákonů, judikatura, právo | www.epravo.cz

Další články:

- [Recenze publikace: Chalupa, R. Zákon směnečný a šekový – komentář směnečné části. Zákon o mezinárodním právu soukromém – komentář směnečné části. Praha: Leges, 2021, 646 s.](#)
- [Recenzia](#)
- [Budoucnost je v technologiích i udržitelnosti](#)
- [Anotační recenze: Vyvlastnění a vyvlastňovací řízení](#)
- [Věznice jsou přeplněné a věznění příliš drahé. Knihou Tresty budoucnosti chce INFO.CZ otevřít diskuzi o změnách](#)
- [Recenze na knihu: Zdeňková, V., Seidlová, M., Čornejová, H., Peterová H.: Jak správně vytvářet a využívat FKSP: Jak postupovat při poskytování příspěvku na stravování.](#)
- [Recenze na knihu: Zuzana Strnadová: Co by měl vědět příjemce dotace. 1.vyd. Praha: GRADA Publishing, a.s., 2019, ISBN: 978-80-247-3076-9](#)
- [Ondřej Chmela: Zrušení poplatku za podnět k ÚOHS lze považovat za správné](#)
- [Anotační recenze: Koudelka, Z., Průcha, P., Zwyrtek Hamplová, J.: Zákon o obcích \(obecní zřízení\) – Komentář. Praha: Leges, 2019, 480s](#)
- [Pražské finále osmého ročníku konferencí Soukromé právo](#)
- [Recenze: Jakub Tomšej a kolektiv – Zaměstnávání cizinců v České republice](#)